

KOPIOSTO

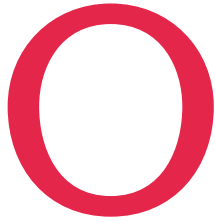
TEKIJÄNOIKEUSJÄRJESTÖ

OPPILAITOSTEN KOPIOINTI- JA TALLENNUSLUPA

PERUSKOULUT, LUKIOT JA AMMATILLISET OPPILAITOKSET

petushallitus on hankkinut peruskouluille, lukioille ja ammatillisten oppilaitosten perustutkintoon johtavaan koulutukseen kopiointi- ja tv-ohjelmien tallennusluvan.

Kopiointilupa mahdollistaa painettujen julkaisujen osittaisen kopioimisen ja digitoimisen,

digitaalisen aineiston tulostamisen sekä verkkoaineiston kopioimisen ja käytön osana opettajan itse tekemää materiaalia ja lisämateriaalina opetuksessa. Oppilaitosten kopiointilupa kattaa myös teosten kääntämisen ja muuntelun opetustilanteessa.

Tallennuslupa mahdollistaa kotimaisten ohjelmien esittämisen Yle Areenasta ja Elävästä arkistosta sekä tv-ohjelmien tallentamisen opetuskäyttöä varten Yle TV1 -, Yle TV2 -, MTV3- ja Yle Teema & Fem -kanavilta.

Lisätietoja luvista ja niiden mahdollisuuksista: www.kopiraitti.fi ja www.kopiosto.fi.

Oppilaitosten luvat mahdollistavat opetusmateriaalin täydentämisen ja opetuksen elävöittämisen.

i Oppilaitosten luvilla saa muun muassa

- täydentää, elävöittää ja personoida oppimateriaalia
- koota tunnille lisämateriaalia eri julkaisuista ja verkkoaineistoista
- toteuttaa monimuotoista opetusta etänä ja verkossa
- tehdä täydentäviä ja havainnollistavia merkintöjä sähköiseen kuva- ja tekstimateriaaliin
- käyttää erilaisia materiaaleja käännös- ja muunnelmaharjoituksissa
- esittää opetuksessa Yle Areenan ja Elävän arkiston kotimaisia tv-ohjelmia
- tallentaa tv-ohjelmia Yle TV1 -, Yle TV2 -, MTV3- ja Yle Teema & Fem -kanavilta

Digitoimalla ja verkosta lisämateriaalia opetukseen

Kopiointilupa kattaa valokopioinnin lisäksi myös skannaamisen, tulostamisen sekä teosten digitaalisen kopioinnin ja käytön. Kopiointiluvalla sekä opettaja että oppilas voivat kopioida tai skannata osia kotimaisista ja ulkomaisista kirjoista, lehdistä tai muista julkaisuista esimerkiksi lisämateriaaliksi opetukseen tai osaksi projektityötä. Oppilaitosten kopiointiluvalla saa kopioida ja skannata myös nuotteja ja laulujen sanoituksia.

Kuvia ja tekstiaineistoja saa kopioida myös kotimaisilta ja ulkomaisilta verkkosivuilta. Kopioitavan aineiston tulee olla verkkosivuilla luvallisesti ja vapaasti saatavilla. Jos aineisto on maksullista tai aineistoa koskee jokin lisenssi, kuten Creative Commons -lisenssi, saa aineistoa käyttää sen omien lisenssi- ja käyttöehtojen mukaisesti.

Kopioidun aineiston voi liittää osaksi omaa materiaalia tai tallentaa opetusryhmän saataville suljettuun verkkoon. Kopioidun aineiston saa jakaa oppilaille myös monisteina.

i Ilman lupaa saa

- hyödyntää teoksissa olevaa tietoa, ideaa, periaatetta, teoriaa jne.
- kopioida lakeja, asetuksia ja viranomaispäätöksiä sekä teoksia, joiden suoja-aika on umpeutunut
- siteerata teoksia hyvän tavan mukaisesti
- tehdä suoria linkkejä, jotka vievät suoraan alkuperäiselle verkkosivulle, luvallisesti verkossa olevaan aineistoon

Lisätietoa siitä, miten muiden tekemiä teoksia voi hyödyntää opetuksessa, löytyy www.kopiraitti.fi

i Kopioston luvalla EI saa kopioida tai digitoida

- työ-, harjoitus- ja vastauskirjoja
- musiikkia, liikkuvaa kuvaa ja tietokonepelejä
- näytelmiä
- aineistoa, joka on maksullista tai sitä koskee omat lisenssi- tai käyttöehdot, kuten sähköinen opetusmateriaali
- aineistoa, jonka kopioinnin ja käytön oikeudenhaltija on kieltänyt. Lista tällaisesta aineistosta löytyy Kopioston verkkosivulta www.kopiosto.fi

Tv-ohjelmien käyttö opetuksessa

Opetushallitus on hankkinut Kopiostolta, lähettäjäyryksiltä ja av-teosten tuottajia edustavalta Tuotokselta luvan tv-ohjelmien tallentamiseen ja esittämiseen opetuksessa.

Luvalla saa esittää opetuksessa kotimaisia ohjelmia Yle Areenasta ja Elävästä arkistosta sekä tallentaa tv-ohjelmia opetuskäyttöä varten Yle TV1 -, Yle TV2 -, MTV3-, Yle Teema & Fem -kanavilta lukuun ottamatta elokuvia, mainoksia ja ulkomaisia jatkuvajuonisia sarjoja. Ohjelmien tallentaminen Yle Areenasta ja Elävästä arkistosta ei ole sallittua.

Opetushallituksen hankkima lupa ei kata ostettujen, lainattujen ja vuokrattujen tallenteiden ja verkkovideoiden esittämistä opetuksessa. Näiden esittämiseen tarvitaan erillinen lupa oikeudenomistajilta. Elokuvien esittämiseen voi hankkia luvan M&M Viihdepalvelu Oy:stä (www.elokuvalisenssi.fi) tai kotimaisten elokuvien osalta Tuotos ry:ltä (www.tuotos.fi).

Lupa ei koske myöskään YouTube- ja muiden verkkovideoiden esittämistä. Niiden esittämiseen tarvitaan tekijänoikeuden haltijan lupa. Joidenkin verkkovideoiden esittäminen opetuksessa on kuitenkin voitu sallia esim. Creative Commons -lisenssillä tai käyttöehdoissa.

i Tallenteeseen tai sen yhteyteen on merkittävä

- ohjelman nimi
- kesto
- lähetyssajankohta ja
- sallittu käyttöaika (esim. 2 vuotta)

Katso tarkemmat ohjeet tv-ohjelmien tallentamisesta osoitteesta www.kopiosto.fi

i Kopioston luvalla EI saa tallentaa tai esittää

- ohjelmia muilta kotimaisilta tai ulkomaisilta tv-kanavilta tai tv-kanavien verkkopalveluista
- elokuvateatteri- tai videolevityksessä olevia elokuvia
- ulkomaisia jatkuvajuonisia sarjoja
- mainoksia
- ostettuja, lainattuja ja vuokrattuja tallenteita

Opetustallennusluvalla saa

Tallentaa	ohjelmia Yle TV1 -, Yle TV2 -, MTV3- ja Yle Teema & Fem -kanavilta
Esittää	kotimaisia ohjelmia Yle Areenasta ja Elävästä arkistosta

Esimerkkejä, miten aineistoja voi hyödyntää opetuksessa

Sähköisten ylioppilaskokeiden harjoittelu Abitti-järjestelmässä

Kopiointiluvalla opettaja voi skannata ja kopioida kuvia ja artikkeleita kirjoista, lehdistä ja muista painetuista julkaisuista sekä vapaasti saatavilla olevilta verkkosivuilta ja tallentaa nämä suljettuun Abitti-koejärjestelmään tekemänsä harjoitustehtävän yhteyteen. Opetustallennusluvalla opettaja voi myös tallentaa ohjelmia Yle TV1 -, Yle TV2 -, MTV3- sekä Yle Teema & Fem -kanavilta ja tallentaa ohjelmat tai niiden osat suljettuun Abitti-järjestelmään tekemänsä tehtävän yhteyteen. Tallennetut aineistot saavat olla Abitti-järjestelmässä oman opetusryhmän saatavilla.

Opetuksen elävöittäminen av-materiaalilla

Historian tunnilla käsiteltävää aihetta voi elävöittää esittämällä otteita Elävässä arkistossa olevista ohjelmista tai Yle Teema & Fem -kanavilta tallennetusta dokumentista.

Opettaja voi tallentaa ajankohtais- ja keskusteluohjelmia Yle TV1 -, Yle TV2 -, MTV3- sekä Yle Teema & Fem -kanavilta ja esittää niistä otteita esimerkkinä erilaisten näkemysten argumentoinnista.

Esimerkkejä, miten aineistoja voi hyödyntää kopiointiluvalla opetuksessa

Yhteisprojektit ja etä- ja verkko-opetus

Yhteisprojektissa kahden tai useamman opetusryhmän kanssa opettajat voivat tehdä materiaalia yhdessä ja jakaa sitä suljetussa oppimisympäristössä opetusryhmilleen. Materiaalit voivat olla ko. opetusryhmän saatavilla suljetussa verkossa. Jos oman esityksensä, videon, projekti- tai harjoitustyön haluaa julkaista avoimessa verkossa, tarvitaan siinä käytettyihin muiden tekemien aineistojen julkaisemiseen erillinen lupa.

Harvinaisissa aineissa tai syrjäseuduilla voidaan mahdollistaa jonkin tietyn aineen opetus etä- tai verkko-opetuksena useamman oppilaitoksen kanssa yhdessä. Opetustilanteesta voidaan tehdä myös tallenne ja jakaa se suljetussa verkossa opetusryhmälle suorana lähe-tyksenä tai tallenteena.

Käännösten ja muunnelmien harjoittelu

Oppilaitosten kopiointiluvalla saa myös osana opetusta muokata materiaalia vähäisessä määrin. Esimerkiksi kuvaa voi rajata käytettävissä olevan tilan mukaan. Kuvaan ja tekstiin voi myös lisätä korostusmerkkejä, nuolia tai ympyröitä selkeyttämään tai hahmottamaan opetettavaa asiaa.

Opettaja voi kopioida oppilaille esimerkiksi ulkomaisia lehti-artikkeleita, joita voidaan käyttää käännösharjoitusten tekemiseen opetustilanteessa. Opettaja voi myös muokata artikkeleita helpomaksi kielten oppitunnille tai esimerkiksi koetehtävää varten.

Lisämateriaalia opetukseen

Kirjailijan eri kirjoista voi skannata sivuja ja antaa opiskelijoille tehtäväksi arvioida tekstiotteiden perusteella, miten kirjailijan kirjoitustyyli on kehittynyt tai vertailla eri tyylilajeja tai eri aikakausien kirjoituksia keskenään.

Musiikkioppikirjasta tai nuottivihkosta voi skannata laulun sanat ja nuotit ja heijastaa ne data-tykillä luokan seinälle tai kevätjuhlassa juhlasalin seinälle.

Kuvia ja aineistoa projektitöihin

Englannin kielen tunnilla oppilaat ja opettaja voivat kopioida ulkomaisista verkkolehdistä kuvia ja artikkeleita tehdessään projektityötä esimerkiksi Broadwayn musikaaleista. Tai oppilas voi kopioida kuvia, karttoja, taulukoi- ta ja tilastoja kaupunkien, kuntien ja matkailutoimistojen verkkosivuilta valitsemaansa kaupunkia koskevaan projektityöhönsä.

Teoksia käytettäessä muista merkitä tekijä ja lähde.

Oppilaitosten kopiointiluvalla saa

	Tekstit ja kuvat	Nuotit ja laulun sanat
Valokopioida	20 sivua per julkaisu, enintään puolet julkaisusta	10 sivua per julkaisu
Tulostaa	20 sivua per digitaalinen lähde. Opettaja saa tulostaa opettajan oppaan kokonaan omaan työkäyttöön.	10 sivua per digitaalinen lähde
Skannata	Peruskouluissa: 5 sivua per julkaisu, enintään puolet julkaisusta Lukioissa ja ammatillisissa oppilaitoksissa: 15 sivua per julkaisu, enintään 15 % julkaisusta	Peruskouluissa: 5 sivua per julkaisu, enintään puolet julkaisusta Lukioissa ja ammatillisissa oppilaitoksissa: 15 sivua per julkaisu, enintään 15 % julkaisusta
Tallentaa ja kopioida vapaasti ja luvallisesti verkossa olevaa aineistoa	20 sivua, jotka tulostettuna vastaavat A4-kokoa, per verkkosivusto TAI 20 kuvaa per verkkosivusto	10 sivua, jotka tulostettuna vastaavat A4-kokoa, per verkkosivusto

Vinkki: Jos haluat käyttää aineistoa laajemmin tai muutoin kuin oppilaitoksen kopiointilupa sallii, voit kysyä lupaa suoraan oikeudenhaltijalta.

Kopiosto

Kopiosto on tekijöiden, kustantajien ja esittävien taiteilijoiden yhteinen tekijänoikeusjärjestö.

Kopiosto mahdollistaa tekijänoikeuden suojaaman materiaalin käytön myöntämällä lupia kopiointiin ja digitaaliseen käyttöön sekä audiovisuaalisten teosten käyttöön. Kopiointikorvaukset Kopiosto tilittää edelleen teosten tekijöille ja kustantajille.

Kopiosto kiertää oppilaitoksissa kouluttamassa tekijänoikeuksista ja oppilaitosten luvista.

Voit tiedustella koulutusta omaan oppilaitokseesi: neuvonta@kopiosto.fi

Lisätietoa tekijänoikeuksista ja oppilaitosluvista www.kopiraitti.fi.

KOPIRAITTI

Pelillinen verkkomateriaali tekijänoikeuksien oppimiseen ja opettamiseen maksutta verkossa www.kopiraittila.fi

